

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/91/2020
Identifikačné číslo spisu:	1708899423
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1708899423.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. Z., bývajúcej vo O., Š. XX, proti žalovanému V. Z., bývajúcemu vo O., B. XX, zastúpeného spoločnosťou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4 C 584/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2019 sp. zn. 15 Co 299/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2019 sp. zn. 15 Co 299/2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok rozsudkom zo 6. apríla 2017 č. k. 4 C 584/2008 - 1322 v spojení s opravným uznesením z 25. júla č. k. 4 C 584/2008 - 1351 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov tak, že do vlastníctva žalovaného prikázal nehnuteľnosti v hodnote 143.747,02 eur zapísané na liste vlastníctva č. XXX, katastrálne územie O. G., obec O., okres B. a to: rodinný dom súpisné č. XX, postavený na parcele registra „C“ č. XX/X, záhradná chata súpisné č. XXX, postavená na parcele registra „C“ č. XXXX, parcela registra „C“ č. XX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 276 m², parcela registra „C“ č. XX/XX, vinice o výmere 209 m², parcela registra „C“ č. XX/X, záhrady o výmere 422 m², parcela registra „C“ č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 91 m², parcela registra „C“ č. XXXX, záhrady o výmere 361 m², parcela registra „C“ č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 22 m², v celosti a spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/62 k celku k nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie O. G., obec O., okres B.: parcela registra „C“ č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 3624 m². Hnuteľné veci v hodnote 4.956,54 eur a to: osobné motorové vozidlo zn. Seat Cordoba, 1.4i SE, rok výroby 1997, EVČ: B. XXX F., spáľňa „Mimóza“, koberec kovral, obývacia stena „Antik“ so sedačkou, kuchynská linka „Aroma“, FTV „Continental“, FTV „Zanussi“, FTV „OTF“, miniveža „Aiwa + gramo, hifi veža „Tesla“, vysávač „Aqua vac“, pračka „Romo kombi“, fritéza „Moulinex“, mikrovlnná rúra „Whirpool“, rádiomagnetofón „Aiwa“, chladnička „Calex“, mraznička „Ocean“ 3101, mraznička „Calex“ 1301, kuchynský luster „Meblo“, sporák „Končar“, nádoby na kapustu 5 l, 12 l, 20 l, záclony - kuchyňa, detská izba, manzarda, chodba, koberce - obývačka, chodba, chodbička, kuchyňa, detská izba, garníže - kuchyňa, chodbička, žehliaca

doska, sušič prádla, nočné lampy - 2 ks spálňa, luster v spálni, luster v obývačke, písací stôl so zásuvkami, videorekordér „Aiwa“, stolík pod TV „Benalex“ 2ks, stojan na kvety drevený kruhový, stojan na kvety a časopisy, závesy - obývacia izba, spálňa, kuchyňa, poťahy - obývacia izba, kuchyňa, detská izba, knihy: Aleš „Špalíček“; Hašek „Osudy dobrého vojáka Švejka“; Remarque „Vítězný oblúk“; Dostojevský „Katarína“; Christie 3 x „Slečna Marplová“; Rodenbach „Mrtve Bruggy“; Verne „Dom na par“; Asturias „Víkend na Guatemale“; Dunin „Dedina“; Hemingway „Ostrovy v prúde“; Bednár „Hodiny a minuty“; Mann „Profesor Nečín“; Krno „Za závejmi záveje“; Maurois „Dve lásky Ph. Marcenata; Súbor „Jaro, Leto, Jeseň, Zima v záhrade“; „Veľký obrazový snár“, videokazety cca 15 ks, CD nosiče: Schmusesongs 1; Schmusesongs 2; Schmusesongs 3; Schmusesongs 4; Schmusesongs 5; 70“ s Collection 1; 70“ s Collection 2; 70“ s Collection 3; Heartbreakers 1; Heartbreakers 2; Heartbreakers 3; LP platne: ABBA „Arrival“; Smokie „Greatest hits“; Srebrna Krila - výber; Travolta a Newton John „Grease“; Vondráčková „Přelety“; Patejdl „Chlap a úsmev“, Patejdl „Mon amour“; Žbirka „Roky a dny“; Gombitová „Dievča do dažďa“; Mládek „Moje rodina“; The Beatles „A taste of honey“; Patejdl „Long way“; Moravanka „Hornané, Dolňané; osobná váha, kuchynská váha „Gorenje“, ručný mixér „ETA“, elektrický mlynček na kávu „ETA“, presso varič na kávu, krájač na chlieb „Alaska“, naparovacia žehlička „Rowenta“, rýchlovarná kanvica „Alaska“, porcelánové poháre so zlatým prúžkom 4 ks 0,5 l, porcelánové poháre farebné 4 ks 0,3 l, tanier - zmes, motív modrý, zlatý, zelený, 18 ks, tanier biele, hlboké a plytké 6 ks, nože 5 ks, naberačky nerezové, varešky 6 ks, habarka, formy na pečenie z pozinkovaného plechu 3 ks, súprava hrncov, plechové hrnce 1 x A 1, 1 x smalt, smaltované hrnce hnedé 5 ks, koreničky s drevenou poličkou, pekáč na hus, dózy plexi s hnedým vrchnákom 8 ks, dózy plexi oválne na čaj, cukor 7 ks, mlynček na orechy, mlynček na mäso, skrinka kúpeľňová so zrkadlom, kôš na prádlo plast, horské slnko „Chirana“, odpadkový kôš 10 l, umelý vianočný stromček, vinne sudy 500 l, 200 l, vinne nádoby 800 l, 2 000 l, plastové nádoby 1 000 l 3 ks, odstropkovač hrozna, lis na hrozno „Bucher, plastové kade 600 l, 700 l, 500 l, 400 l, filter na víno doskový, čerpadlo na víno, lis na hrozno malý, cirkulárka, kosačka na trávu „Fleurette“, obkašáčka na trávu, malotraktor „AKZAD“ + pluhy, rebrík dural, kotlina s kotlom, satelitný prijímač „Amstrad“, TV antény širokopásmová, 3 prvková na I. a II. pásmo, toastovač „Alaska“, odšťavovač „Alaska“, obraz s bodliakmi, kuchynský sporák „FIKO“, plastové vaničky 2 ks oranžovej farby, stropné svetidlo guľa - kúpeľňa, hala, stojan na kvety a časopisy, stojan na CD, stojan na fontánu kamenina hnedej farby, sklenené poháre na ľad 2 x 6ks, struháky, formy na pečenie 3 ks pozinkovaný plech, obedová súprava porcelánová pre 6 osôb nekompletná, plastové lavore 2 ks červenej a modrej farby, elektrická kosačka trávy bez koša, modranská keramika: džbán špásový, tanier veľký, vyrezávaný, keramická čutora 2 ks,

II. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie jej podielu sumu 59.554,62 eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku,

III. stranám sporu uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet Okresného súdu Pezinok súdny poplatok vo výške 4.736,50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

IV. žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že strany sporu uzavreli 17. októbra 1981 manželstvo, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5 C 444/2000 z 13. augusta 2001 rozvedené. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 27. augusta 2001 a týmto dňom zaniklo bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Po zániku BSM zostal medzi manželmi nevysporiadaný majetok a to ako aktíva tak aj pasíva. Do BSM patrili aktíva v podobe nehnuteľností nachádzajúcich sa na LV č. XXXX v celkovej hodnote 143.747,02 eur a hnutelné veci v celkovej hodnote 4.956,54 eur. Súčet hodnôt aktív masy BSM predstavoval sumu 148.703,56 eur. S prihliadnutím na doterajšie (dlhodobé) užívanie všetkých vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov žalovaným v súlade s jeho procesným návrhom, ktorý žalobkyňa nenamietala, vypořiadal bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu tak, že všetky hnutelné a nehnuteľné veci prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného. V prospech žalobkyne započítal sumu 4.149,24 eur, predstavujúcu ňou uplatnenú pohľadávku z finančného daru od jej rodičov, ktorú sumu zo svojho výlučného vlastníctva vynaložila na spoločný majetok (kúpu rodinného domu) a neuznal námietky žalovaného, že išlo o spoločný dar obom manželom, keď vychádzal z úmyslu darcov, pričom iba samotný subjektívny úsudok žalovaného, že išlo o spoločný dar manželom len preto, že peniaze mu boli darcami dané do ruky na prepočítanie, na vôli darcov nič nemení. V prospech žalobkyne započítal sumu 995,82 eur, pričom išlo o sumu splatenej pôžičky z FKSP zrážkami z jej mzdy pred jej vyplatením a použitých na nadobudnutie spoločnej veci (časť kúpnej ceny za domovú nehnuteľnosť). V prospech žalovaného

započítal sumu 2.987,45 eur, keď išlo o finančný dar jeho matky, ktorú sumu vynaložil na čiastočné splatenie pôžičky manželov sestre žalobkyne a nadobudnutie a udržanie spoločného majetku (napr. financovanie svojpomocnej výstavby záhradnej chaty). V prospech žalovaného započítal i sumu 1.516,50 eur, ktorá predstavovala sumu splatenej pôžičky SSS zrážkami z jeho mzdy, použitých na nadobudnutie spoločnej veci (časť kúpnej ceny za domovú nehnuteľnosť). Náhradové pohľadávky žalovaného vo výške 523,54 eur (mladomanželská pôžička) a vo výške 103,30 eur (účelová pôžička) neuznal, pretože žalovaný nepreukázal v akej výške boli pôžičky brané a či a kedy boli použité na spoločný majetok strán sporu. Taktiež neuznal pohľadávku žalovaného vo výške 575,88 eur ako sumu nákladov, ktoré vynaložil na obstarávanie spoločnej domácnosti, nakoľko išlo o obstarávanie bežných záležitostí týkajúcich sa spoločných vecí manželov voči iným osobám z peňazí v bezpodielovom spoluvlastníctve. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že mal za preukázané také právne relevantné negatívne okolnosti v manželstve ako alkoholizmus žalobkyne od roku 1992, následkom toho prenesenie ťažiska osobnej starostlivosti o maloletého syna aj vedenie domácnosti na žalovaného, od roku 2000 aj nevedenie spoločnej domácnosti, že pristúpil k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa výnimočnej zásady disparity podielov strán sporu na spoločne nadobudnutom majetku vyjadrenom hodnotou 20 %. O trovách konania rozhodol podľa § 257 C.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného rozsudkom z 23. októbra 2019 sp. zn. 15 Co 299/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým prikázal nehnuteľné a huteľné veci do výlučného vlastníctva žalovaného potvrdil, vo výroku o uložení povinnosti zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie jej zaniknutého podielu na bezpodielovom vlastníctve sumu 59.554,62 eur zmenil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na vyrovnanie jej podielu sumu 67.779,90 eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku, ktorým stranám sporu uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok vo výške 4.736,50 eur zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a vo výroku, ktorým stranám sporu nepriznal právo na náhradu trov konania potvrdil, stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Konštatoval, že súd prvej inštancie náležite zistil, aké veci patria do bezpodielového vlastníctva strán sporu ako i hodnotu jednotlivých nehnuteľných a huteľných vecí, ktoré prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, pričom hodnota masy tohto majetku je vypočítaná správne a preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil. Stotožnil sa s odvolacou námietkou žalovaného týkajúcou sa nesprávneho započítania finančného daru od jeho matky, nakoľko súd prvej inštancie pochybil, ak zohľadnil iba polovicu tohto daru, t. j. sumu 2.987,45 eur, keď v konaní bolo preukázané darovacou zmluvou z 15. februára 1989, že matka žalovaného ako darca darovala žalovanému finančnú hotovosť vo výške 5.974,90 eur (180.000,- Sk). Výtkol súdu prvej inštancie, že veľmi neprehľadným spôsobom vyrátal sumu, ktorú má žalovaný žalobkyni na finančné vyrovnanie vyplatiť a toto pochybenie napravil sám a určil, že čistú hodnotu masy patriacej do bezpodielového spoluvlastníctva tvorí suma 148.703,56 eur a pri zachovaní rovnosti podielov potom polovica predstavuje sumu 74.351,78 eur. Žalobkyňa zo svojho oddeleného majetku vložila do spoločného majetku sumu 8.298,48 eur a žalovaný vložil do spoločného majetku sumu 5.974,90 eur a teda všeobecnú hodnotu majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvorí suma 162.976,94 eur. Pri zachovaní rovnosti podielov by žalobkyňa mala dostať polovicu čistej hodnoty (sumu 74.351,78 eur a 8.298,48 eur), ale keďže sa jej podiel znižuje o 20 % z čistej hodnoty (zo sumy 74.351,78 eur), čo predstavuje sumu 14.870,36 eur, potom má dostať z čistej hodnoty sumu 59.481,42 eur a okrem toho má dostať aj to, čo vniesla do manželstva z oddeleného majetku, teda sumu 8.298,48 eur, čo spolu predstavuje sumu 67.779,90 eur. Pre úplnosť uviedol, že nemenil pomer podielov stanovený súdom prvej inštancie, pretože žalobkyňa v konaní tento nenamietala.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorého prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“). Namietal, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces tým, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva. Uviedol, že pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu. Ide najmä o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné

konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu. Uviedol, že legitímne očakával, že v odvolacom konaní nebude rozhodnuté horšie, ako v pôvodnom rozhodnutí súdu prvej inštancie a vytkol odvolaciemu súdu, že sa neriadil zásadou reformatio in peius. Bol názoru, že postup odvolacieho súdu je nesprávny, prekvapivý a nezákonný. Za právnu otázku, ktorá ešte nebola riešená dovolacím súdom a od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu považoval otázku „Aplikuje sa základný princíp podľa čl. 16 ods. 3 C.s.p. aj v odvolacom konaní, v ktorom odvolací súd nie je v zmysle § 379 písm. c/ C.s.p. viazaný rozsahom odvolania“. Bol názoru, že napriek osobitnej povahe sporu podľa § 379 písm. c/ C.s.p. v spojení s § 149 a nasl. Občianskeho zákonníka podanie opravného prostriedku nemôže privodiť zhoršenie postavenia tomu, kto opravný prostriedok podal a princíp zákazu reformatio in peius je potrebné chápať ako garanciu práva podať opravný prostriedok bez toho, aby sa zhoršilo postavenie strany, ktorá ho podala a to v porovnaní so situáciou založenou pred podaním opravného prostriedku, keď výnimkou sú situácie, ak opravný prostriedok uplatnia obe strany.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedla, že odvolací súd postupoval správne pri výpočte finančného vyrovnania a navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen procesne prípustné (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), ale aj dôvodné (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaný vyvodzujúc dovolenie z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietal svojvoľný postup odvolacieho súdu a predvídateľnosť rozhodnutia.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

12. I keď výroková časť rozsudku o vyporiadaní BSM obsahuje vždy viacero výrokov (medziiným o tom, čo sa z BSM prikazuje tomu - ktorému účastníkovi konania a o tom, či a čo má jeden z nich plniť druhému na ich úplné vyrovnanie), treba na toto rozhodnutie hľadiť ako na jednotný celok, ktorý má komplexne vyporiadať doterajšie práva účastníkov konania z BSM a konštituovať ich nové práva. Ak účastník konania napadne odvolaním rozsudok súdu prvého stupňa o vyporiadaní BSM (či už ako celok, alebo niektorý z jeho výrokov), odvolací súd nie je v zmysle § 379 písm. a/ C.s.p. viazaný rozsahom odvolania. V takom prípade žiadny z výrokov odvolaním napadnutého rozhodnutia vo veci samej nenadobúda oddelene právoplatnosť (§ 367 ods. 2 C.s.p.); odvolací súd musí vždy preskúmať celé rozhodnutie súdu prvého stupňa o vyporiadaní BSM (všetky jeho výroky vo veci samej) a v nadväznosti na výsledky svojho odvolacieho prieskumu môže toto rozhodnutie len ako celok buď potvrdiť (§ 387 C.s.p.) alebo zmeniť (§ 388 C.s.p.) alebo zrušiť (§ 389 C.s.p.).

13. Pokiaľ odvolací súd na základe odvolania podaného proti rozsudku súdu prvej inštancie o vyporiadaní BSM pristúpi k zmene napadnutého rozhodnutia vo veci samej (o tento prípad ide aj v preskúmvanej veci), nemôže niektorý výrok prvostupňového rozsudku potvrdiť a iné výroky zmeniť alebo zrušiť. Odvolací súd pri zmene rozhodnutia (§ 388 C.s.p.) nahradzuje v tomto prípade rozhodnutie súdu prvej inštancie ako celok. Z povahy rozhodnutia o vyporiadaní BSM vyplýva, že odvolací súd musí pri zmene odvolaním napadnutého rozhodnutia sám nanovo a v celom rozsahu vyporiadať všetky práva a povinnosti účastníkov z právneho vzťahu BSM a tiež nanovo konštituovať ich práva z novovzniknutých právnych vzťahov. To medziiným znamená, že odvolací súd musí vo svojom zmeňujúcom rozsudku znovu uviesť konkrétny výpočet vecí v BSM, ktoré pripadajú do výlučného vlastníctva toho - ktorého účastníka, a tiež určiť, či a aké plnenie má jeden z účastníkov poskytnúť druhému účastníkovi na ich úplné vyrovnanie.

14. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že postup odvolacieho súdu je v rozpore s procesnými pravidlami, obsiahnutými v Civilnom sporovom poriadku ako aj s konštantnou judikatúrou (viď R 1/70). Rozsah odvolacieho prieskumu je v zásade daný odvolaním (viď § 380 ods. 1 C.s.p.), v zmysle ktorého je odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Dovolateľ teda spravidla sám určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie preskúmané odvolacím súdom (či napáda rozhodnutie vo všetkých jeho výrokoch alebo len niektorý z nich alebo len z hľadiska niektorej konkrétnej veci alebo práva). Výnimky zo zásady uvedenej v predchádzajúcom odseku sú taxatívne vypočítané v § 379 C.s.p. Podľa tohto ustanovenia súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov ak a/ od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý, b/ ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov, c/ určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. V týchto prípadoch sú na jednej strane obmedzené strany sporu v možnosti nakladať s určitými nárokmi a na strane druhej dáva možnosť súdu, aby prekročil návrhy strán sporu.

15. Z povahy konania o návrhu na zrušenie a vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a na vykonanie jeho vyporiadania niektorým zo spôsobov uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka vyplýva, že predmetom konania je vždy celá vec. Keďže predmet konania nie je v odvolacom konaní deliteľný, celý výrok vo veci samej je vždy jedným zo spôsobov zrušenia bezpodielového spoluvlastníctva manželov a rozhodnutie vo veci, hoci by pozostávalo z niekoľkých oddelených častí (v danom prípade výrok o zrušení bezpodielového spoluvlastníctva, výrok o prikázaní do výlučného vlastníctva jednému z manželov a výrok o náhrade za vyrovnanie podielu), nie je rozhodnutím o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa vzťahuje vždy na celý výrok vo veci a žiadna jeho časť nenadobúda oddelene právoplatnosť (§ 367 ods. 2 C.s.p.). Preto odkladný účinok odvolania podaného jednou zo strán sporu (aj keď sa ním strana sporu domáha preskúmania len určitých častí výroku) sa vždy vzťahuje na celý výrok vo veci a žiadna jeho časť nenadobúda oddelene právoplatnosť. Preto odvolací súd musí z podnetu podaného odvolania

preskúmať vždy celý výrok vo veci (§ 380 ods. 1 C.s.p.), pretože nie je v tomto konaní viazaný návrhom strany sporu na spôsob vyporiadania a môže toto rozhodnutie ako celok buď potvrdiť (§ 387 C.s.p.) alebo zmeniť (§ 388 C.s.p.) alebo zrušiť (§ 389 C.s.p.).

16. Pokiaľ odvolací súd na základe odvolania podaného proti rozsudku súdu prvej inštancie o zrušení a vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov pristúpi k zmene napadnutého rozhodnutia vo veci samej (o tento prípad ide aj v preskúmvanej veci), nemôže niektorý výrok prvoinštančného rozsudku potvrdiť a iné výroky zmeniť alebo zrušiť. Ako bolo už uvedené vyššie odvolací súd pri zmene rozhodnutia (§ 388 C.s.p.) nahradzuje v tomto prípade rozhodnutie súdu prvej inštancie ako celok. Z povahy rozhodnutia o zrušení a vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyplýva, že odvolací súd musí pri zmene odvolaním napadnutého rozhodnutia sám nanovo a v celom rozsahu vyporiadať všetky práva a povinnosti strán sporu z právneho vzťahu bezpodielového spoluvlastníctva a tiež nanovo konštituovať ich práva z novovzniknutých právnych vzťahov.

17. Keďže v danom prípade výrok rozsudku odvolacieho súdu tieto vyššie uvedené požiadavky nespĺňa, dovolateľ oprávnene namieta, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

18. Nad rámec dovolacieho konania dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 380 C.s.p. upravuje rozsah prieskumného konania. S úpravou rozsahu prieskumného oprávnenia odvolacieho súdu súvisí potom i otázka, či platná procesná úprava pripúšťa reformáciu in peius (tzv. zmenu k horšiemu) v odvolacom konaní. Odvolací súd nemôže zmeniť rozhodnutie v neprospech strany sporu, ktorá podala odvolanie a v prospech strany sporu, ktorá odvolanie nepodala. Výnimky z tohto sú taxatívne upravené prípady, kde odvolací súd nie je viazaný odvolacím návrhom, t. j. rozsahom, v ktorom sa odvolateľ domáha preskúmania rozhodnutia (por. § 379 C.s.p.). Prípady, v ktorých odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania reflektujú na otázku vychádzajúcu z riešeného hmotného práva tak, aby táto nezostala mimo prieskumnej činnosti v tej časti, ktorej osud musí byť podľa hmotného práva rovnaký ako v zostávajúcej časti odvolaním napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania v prípade, ak spôsob usporiadania vzťahu medzi sporovými stranami vyplýva z právneho predpisu. Ide o situácie, keď spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami sporu vymedzuje hmotné právo. V týchto situáciách súd nie je viazaný návrhom a hmotnoprávna povaha veci vyžaduje širší rozsah prieskumu. Týmito prípadmi sú vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne náhrada škody spôsobená viacerými škodcami.

19. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ C.s.p., ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.). Vzhľadom na výskyt vady v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., dovolací súd sa už nezaoberal ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.